

De
LIJST

MARELLE BOERSMA

Sommige geheimen
kunnen het daglicht
niet verdragen

DE CRIME COMPAGNIE

1

Erin 2023

Het terrein waar de lichamen begraven liggen wordt aangeraakt door de laagstaande zon. Mijn hand zoekt de hand van mijn dochter en ik ben dankbaar dat ik op dit moment niet alleen ben.

‘Kun je het hierna afsluiten, mam?’

Die vraag is al ontelbare keren door mijn hoofd gegaan, maar een antwoord kan ik niet geven.

‘De zwarte bladzijden sluit ik hierna af, maar...’ Er zit een barst in mijn stem, zodat ik eerst moet slikken voor ik verder kan praten. ‘Weet je, lieverd. Ik denk dat het nu pas gaat beginnen.’

Ik voel dat ze me van opzij aankijkt.

‘Nu zal ik hopelijk gaan ontdekken wat er gebeurd is. Of alle theorieën die samenhangen met dit stukje geschiedenis kloppen. Of zij gelijk hebben gehad.’ Ik knik naar de historica die verderop staat om toezicht te houden. De korte haren van Maureen vertonen een rossige glans, waardoor er een stralenkrans om haar hoofd lijkt te hangen. De vrouw naast haar strijkt met haar hand door haar grijze krullen. Zij heeft door haar scherpe blik iets ontdekt wat mijn leven een fikse duw heeft gegeven.

‘Ja, voor hen is het ook een belangrijk moment.’

Mijn dochter heeft alle vijftientig jaren van haar leven meegekregen hoe ik op zoek ben geweest naar de waarheid. Naar onze familie. Dankzij ons zijn er namen bekend geworden en er

zijn zelfs wetten aangepast, zodat wij onze antwoorden zouden krijgen.

Langzaam schuift er een wolk voor de zon, waardoor de kilte bezit neemt van mijn lichaam. Niet alleen wij krijgen nu onze antwoorden, ook de verantwoordelijken moeten hierna hun verhaal doen.

Ik adem diep door en probeer me voor te stellen hoe de omgeving zo'n dertig jaar geleden was. Kaal en leeg? Of stonden er veel bomen op het terrein? Nu staan er blokken met woonhuizen waar jonge gezinnen leven en hun kinderen spelen. De Ierse bevolking was geschokt door het nieuws dat door Maureen bekendgemaakt werd. De schokgolf dreunde door in heel Europa. Het werd zelfs wereldnieuws.

BIJNA DERTIG JAAR EERDER

Erin – Leiden 1995

Een paar weken geleden heb ik het laatste vinkje gezet. Het bewijs moet nu voldoende zijn om te weten dat Wim de man van mijn leven is. Hij heeft – nog meer dan ik – moeite om over zijn gevoelens te praten. Verder is hij slim, technisch, ambitieus en een nerd. Hij weet bovendien welke wijn goed aangeschreven staat en kan die ook betalen. En – misschien wel het belangrijkste – hij accepteert me zoals ik ben. En ook al duiken er in zijn aanwezigheid geen vlinders op in mijn maag, heb ik geen last van een gebrek aan eetlust en hoor ik niemand over een glimlach die licht geeft, ik heb zijn huwelijksaanzoek geaccepteerd. Soms kijk ik zelfs uit naar zijn gezelschap. Het is steeds minder ongemakkelijk om het over onze aanstaande bruiloft te hebben. Het is een gegeven geworden.

‘Moet jij niet weg?’ Teun, mijn direct leidinggevende komt de ruimte binnen. Een mooie kop op een lang lijf. De kuiltjes in zijn wangen en het knotje achter op zijn hoofd vielen me meteen op. Hij is dan ook een aantal jaren jonger dan ik. Helemaal in het begin vroeg hij of ik daar geen probleem mee had, omdat de functie van onderzoeksleider door iedereen in gedachten al bij mij neergelegd werd. Maar ik trok slechts mijn schouders op. Lekker belangrijk, die leeftijd, in een omgeving waarin we ons elke dag miljoenen jaren terug in de tijd verplaatsen.

Ik veeg de losse steenresten met een kwastje weg en peuter nog een klein stukje los bij het bot van deze mosasaurus. Pas dan kijk ik hem aan en dwalen mijn ogen naar de klok achter hem. Ik haal mijn schouders op, duw een losse pluk haar achter mijn oor en buig me weer over mijn werk.

‘Je hebt toch een afspraak met Wim?’

‘Klopt.’ Ik laat de prepareernaald langs de rand van het bot krassen. Het is altijd fascinerend om te zien dat het bijna altijd precies op de rand loslaat, op de plek waar het bot door een minimaal luchtlaagje van de steen gescheiden is. Helaas breekt het ook weleens dieper af, waardoor sommige botten lichtelijk beschadigd tevoorschijn komen. Toch blijft het bijzonder om op ontdekkingsstocht te gaan door de tijd, alsof je door een geschiedenisboek bladert. Elk detail wordt zichtbaar nadat het zo lang verborgen heeft gelegen in de lagen van de aarde. *Zoek altijd onder het oppervlak*, zegt mijn moeder altijd. Dat ze dit niet letterlijk bedoelt, weet ik best. Toch is het een zin die ik altijd met me meedraag.

‘Hoe is het met je moeder? Heeft ze weer een nieuwe balans gevonden na de dood van je vader?’ De stem van Teun zweeft tussen mij en de lichtkoepel die boven mijn werktafel hangt.

‘Hij lijkt behoorlijk compleet,’ zeg ik, en ik buig achterover om Teun een beter zicht te geven op het fossiel.

‘En jij? Volgens mij had je een goede band met je vader.’ Teun legt een hand op mijn schouder.

Mijn spieren verstijven vanaf mijn schouder tot diep in mijn romp. Mijn gereedschap trilt in het felle licht, zodat ik het neerleg en langzaam uitadem. ‘Ik moet weg,’ zeg ik, waarna ik een doek over het werk leg en de lamp uitknip. ‘Tot morgen.’

‘Tot morgen, Erin. Prettige avond met Wim,’ roept Teun me na.

‘Je hebt een perfect plekje weten te reserveren.’ Ik schuif mijn stoel wat verder aan en leg mijn handen op tafel. Nog geen tel later om-

vat de warme hand van Wim de mijne. Ik weet dat lichamenlijk contact de basis is, dus trek ik mijn hand niet meteen terug.

‘Kwestie van een goed netwerk,’ zegt hij, waarbij hij het laatste woord enigszins arrogant uitspreekt.

Ik glimlach omdat hij met zijn opmerking opnieuw bewijst dat het klopt.

‘Prima contacten, meneer Decker.’

‘Decker met ck,’ voegt hij er met een scheef lachje aan toe. Blonde krullen, een uitgezakte buik die verscholen is achter de tafel.

Buiten staan grote parasols die het terras van stadscafé Van der Werff bijna in zijn geheel afdekken. In de zomer is dit een favoriete plek voor de meeste mensen in Leiden, maar ik ben blij dat het ’s avonds in mei nog te fris is. Het liefst eet ik thuis, maar omdat Wim de plannen voor onze bruiloft wilde bespreken, kon ik er niet onderuit om op zijn voorstel in te gaan.

Het kost me nog steeds moeite om me samen met iemand in het openbaar te vertonen, maar dat zal ik nooit tegen hem zeggen. Het beschermklaagje over de pijn die mijn vorige vriend heeft achtergelaten, moet het nu houden.

Wims huwelijksaanzoek kwam onverwachts. We hadden net bij mij thuis een pizza gegeten, en ik wilde opstaan om de borden naar de keuken te brengen toen hij me tegenhield. ‘Wat dacht je ervan?’ zei hij, terwijl hij me bij mijn elleboog pakte.

Toen ik niet meteen reageerde, gaf hij een uiteenzetting over de tijd die het kostte om steeds naar mij toe te rijden vanuit Den Haag. ‘Bovendien sparen we per maand zevenhonderd gulden woonlasten uit.’

‘Wil je gaan samenwonen?’ Ik dacht aan mijn moeder, die erop aangedrongen had om ‘ja’ te zeggen als hij me zou vragen.

‘Het is slimmer om maar meteen te trouwen.’ De zin bleef even tussen ons in hangen, maar net toen ik iets wilde zeggen, voegde hij eraan toe: ‘Ik verdien genoeg voor ons beiden, dus je hoeft niet te blijven werken.’

‘Laten we dat dan maar doen,’ antwoordde ik. Dat ik bleef werken was voor mij geen discussiepunt. ‘Zal ik koffie inschenken?’

Ook al had ik me een aanzoek anders voorgesteld, ik was trots op mezelf dat ik meteen toestemde. En gek genoeg gaf het me rust. Wim was niet iemand die bij me wegliep, me zou kwetsen of dood zou gaan. Zoals tot nu toe iedereen had gedaan. Behalve mijn moeder.

De glazen wijn worden voor ons neergezet en we pakken ze bijna synchroon op.

‘Waarop proosten we?’ vraagt Wim.

‘Op een spetterende bruiloft.’ Mijn antwoord komt zo snel dat hij in de lach schiet.

Nadat hij met getuile lippen een slokje heeft genomen, dat hij eerst door zijn mond laat rollen, knikt hij waarderend. ‘Prima wijn.’

Ik ben tevreden. ‘Wordt het niet eens tijd om de locatie van de bruiloft vast te leggen?’

Hij humt zachtjes.

‘Heb jij een voorkeur?’

Hij trekt een denkrimpel in zijn voorhoofd, waarbij hij met zijn blauwe ogen over zijn uilenbril tuurt. Daarna ontspannen zijn gezichtstrekken. ‘Een ludieke locatie, een exquis diner, prachtige wijn en een roodharige schoonheid als bruid.’

Ik gniffel zachtjes.

‘En jij, Erin?’

‘Een geheimzinnige bruidsjurk, een bijzondere bruidstaart en onvergetelijke muziek,’ som ik op. Ik heb geen idee waar ik dat allemaal vandaan moet halen, maar als jong meisje had ik deze dromen. Dus wie weet.

‘Nou, dan zijn we het weer helemaal eens. Ik stel voor dat ieder een deel van de bruiloft organiseert, dan is dat geregeld.’ De triomfantelijke uitdrukking op zijn gezicht past bij de praktische en overwogen manier waarop hij in het leven staat.

Ik denk dat het goed komt met ons. En misschien is het wel jammer dat ik hem pas op mijn achtendertigste heb ontmoet.

We bestellen ons eten en geven de menukaart terug aan de jonge ober, een studentikoos type, die voor zijn bijbaantje een wit overhemd en een zwarte pantalon aan moest.

‘Mijn moeder belde nog,’ zeg ik zodra hij weer in de richting van de bar verdwenen is.

‘Wat wilde ze? Steekt ze haar neus weer in een politiek wespenest? Of gaat het over dat grote onderzoek waar ze mee bezig is, iets voor de krant toch?’

Ik speel met het servet, dat ik in steeds kleinere vierkantjes vouw, en denk terug aan het telefoontje dat op een wel erg ongelegen moment kwam.

Nadat ik afscheid had genomen van Teun, kwam ik het hoofd van de afdeling Evolutionaire Processen tegen op de gang. Hij wilde ineens allerlei details met me doornemen die belangrijk waren voor zijn eigen begrip van het ontstaan van leven. Daarna haastte ik me naar huis. Afspraken zijn afspraken en op tijd komen hoorde daarbij.

Ik had net mijn herdershond Banjer uitgelaten en was me aan het omkleden voor mijn afspraak met Wim, toen de telefoon ging. Struikelend, met één been in de pijp van mijn nette pantalon, hinkelde ik door de gang naar de woonkamer, greep de hoorn waarvan het snoer weer eens flink in de knoop zat, en klemde hem tussen wang en schouder.

‘O, hoi mam.’ Terwijl ik naar haar luisterde, trok ik aan de band van mijn broek om hem omhoog te krijgen en maakte de knoop dicht.

‘Heb je vanavond tijd om langs te komen?’

Mijn bewegingen stokten. Normaal vroeg ze eerst hoe het met me ging.

‘Moet dat vanavond?’

Het bleef stil aan de andere kant. Ik telde de seconden en toen ik bij tien was, werd ik onrustig.

‘Mam, is het belangrijk?’ Het zweet brak me uit.

Opnieuw verstreken er een aantal seconden. Mijn moeder was naast enorm nieuwsgierig ook iemand die snel reageerde, omdat haar hersens in een enorm tempo verbindingen wisten te leggen. Zo had ik dat voor mezelf uitgelegd. Daardoor werd het makkelijker om haar te begrijpen. Een eigen interpretatie was uit den boze in de wetenschappelijke wereld, maar dit kon nog net.

‘Mam?’

‘Ik moet je op korte termijn spreken.’

Haar stem klonk anders. ‘Is alles goed met je? Je bent toch niet ziek?’ Het idee dat ik mijn moeder zou verliezen, kneep mijn keel dicht.

‘Nee, ik ben niet ziek. Maar...’ Haar ademhaling was duidelijk hoorbaar.

‘Wim en ik bespreken vanavond de plannen voor onze bruiloft. Maar als je wil dat ik vanavond kom, dan...’

De onderbreking komt snel. ‘Nee, dan komt het morgen wel.’

‘Is alles in orde? Je klinkt anders.’ Ik wilde zeggen dat ze angstig klonk, maar het was zwaarder dan dat. Het was alsof een grote hand mijn hart beetpakte. Als ze me nu details gaf, hielp me dat om een mening te vormen, maar het was niet meer dan een gevoel. Daar kon ik niets mee.

‘Maak je maar geen zorgen. Zal ik morgen naar jou komen? Dat is veiliger... Dat vind ik prettiger,’ voegde ze er na een korte aarzeling aan toe.

Ik ademde lang uit, alsof de onrust vrijgelaten werd. ‘Dat is goed. Kom maar gezellig bij me eten.’ Daarna sloot ik het gesprek af en rende de deur uit.

‘Ze wilde me spreken, dat was alles.’ Ik leg het opgevouwen servetje naast mijn bord.

‘Het zal wel weer over haar werk gaan. Een exclusieve primeur is voor een journalist nu eenmaal belangrijk.’

Ik knik, hoewel ik niet zeker weet wat ze allemaal schrijft. Soms lijkt het alsof ze met heel andere zaken bezig is, niet met een primeur voor de krant. Meer met mij. Maar het is lastig om onder woorden te brengen waarom ik dat nu denk. Dan zou ze dat toch zeggen? Maar ik heb het haar ook nooit gevraagd.

‘Erin, je staat altijd al voor haar klaar. Je mag ook weleens voor jezelf kiezen.’

‘Dat heb ik nu dus gedaan, maar ik vond het moeilijk om haar af te wijzen.’ Ik bind mijn lange rode haren opnieuw in een paardstaart, vooral om mijn handen iets te doen te geven.

‘Voelt dat zo?’ Wim neemt een slokje wijn.

Die vraag is te moeilijk, dus negeer ik hem.

‘Als het echt urgent was, had ze vast wel aangedrongen. Dus morgen is prima.’

Ons gesprek wordt onderbroken door de ober. Ik weet dat Wim gelijk heeft; het wordt tijd om meer voor mezelf te kiezen. Of misschien vooral meer voor óns. Maar hij vergeet dat mijn moeder en ik nog meer naar elkaar toe gegroeid zijn door de dood van mijn vader.

Zwijgend beginnen we te eten.

‘Voor de ondertrouw hebben we een uittreksel van het bevolkingsregister nodig,’ zegt Wim, terwijl hij zijn mes door de biefstuk laat glijden.

‘Hoe kom je daar ineens bij?’

‘Nou, dat zijn de regels.’

‘Dat weet ik, maar waarom nu ineens?’

Hij prikt een groot stuk vlees aan zijn vork en kijkt me aan. ‘Ik weet niet of je dat moeilijk vindt om aan te vragen.’

‘Nee hoor, geen probleem.’

Hij is een tijdlang aan het kauwen, waardoor het even duurt voordat hij terug is op zijn stokpaardje. ‘Je moeder heeft haar ei-

gen leven. Natuurlijk ben je er als ze het nodig heeft, maar overdreven dankbaarheid is echt niet nodig. Jij hebt er toch niet om gevraagd?’

‘Het is mijn moeder,’ mok ik.

‘Astrid is je adoptie moeder,’ geeft Wim hard terug.

‘Dat is hetzelfde.’

‘Als het hetzelfde is, hoef je haar ook niet anders te behandelen. Gewone kinderen zijn ook niet overdreven dankbaar voor wat hun ouders voor hen doen.’

Ik leg mijn bestek neer en neem een slok wijn. En nog een. Langzaam voel ik de irritatie zakken. ‘Ik zie niet in waarom niet,’ zeg ik dan, en ik negeer de pijnlijke term.

‘Zij hebben ervoor gekozen, jij hebt ze niet gedwongen om voor jou te zorgen.’

Dit is precies waarom ik Wim waardeer: hij valt altijd terug op de feiten.

‘Ik hou van mijn moeder,’ zeg ik dan simpel.

Wim veegt zijn mond af en pakt mijn handen. ‘Mooi gezegd, maar dat geldt voor alle kinderen.’

Ik wil hem corrigeren, door er *gewone kinderen* van te maken, maar ik houd me in. Er trekt een duizeling door mijn hoofd. Met alle macht probeer ik beelden weg te drukken die vaker opduiken. Een zwarte jurk, een zware ketting en handen die me vastgrijpen. En pijn. Maar ik weet dat het weer overgaat.

‘Erin?’

Het klamme zweet ligt op mijn voorhoofd.

‘Gaat het wel?’

‘Ja, prima,’ antwoord ik nog voordat ik weer op zijn blik kan focussen.

‘Je bent ineens zo bleek. Ben je druk op je werk? Misschien dat het goed is om meer tijd voor jezelf te nemen. Je moet een gigantische hoeveelheid vrije dagen hebben.’

Ik schraap mijn keel. Het komt de laatste tijd vaker voor dat de

beelden van vroeger terugkomen. Komt dat doordat ik ga trouwen? Of heeft het toch te maken met mijn moeder?

‘Het is niet erg om af en toe iets anders te doen. Neem een keer een vrije dag, ga sporten om je conditie te verbeteren of ga schaken om je strategische blik te versterken. En laat die afspraken niet afketsen omdat je moeder je nodig heeft.’

Ik zucht diep. ‘Dat heb ik toch ook niet gedaan?’

Hij laat mijn handen los en prikt het laatste stukje biefstuk aan zijn vork. ‘Zal ik morgen met je meegaan naar je moeder?’

‘Lief dat je dat aanbiedt, maar dat is niet nodig. Ze komt morgen bij me langs.’ Dat ik een onheilspellend gevoel heb, zeg ik niet. Tot nu toe vroeg mijn moeder alleen maar of het goed *met mij* ging. En nu vroeg ze iets voor zichzelf: ze vroeg om hulp. Alleen dat is al vreemd. En dan die aarzelingen. Haar opmerking dat ze mij *moest* spreken, op korte termijn ook nog, zorgt voor de bevestiging: er is iets aan de hand. Iets ernstigs. Mijn moeder heeft me nodig.